

Kaddiš za Pavla Traubnera (1941–2024)

15. listopad 2024 zůstane dnem smutku v historii české, slovenské a také československé neurologie: ráno toho dne se rozšířila zpráva, že v noci zemřel Pavel Traubner.

Prof. MUDr. Pavel Traubner, Ph.D., se narodil 2. května 1941 v Ilavě, kde jeho otec pracoval jako stomatolog. Aškenázská rodina Traubnerů ale pocházela původně ze slezského Bohumína, proto se Pali psal česky „Pavel“. Nejútlejší dětství prožil ve stínu antisemitismu Slovenského štátu, naštěstí rodina dlouhou dobu, díky povolání otce, přežívala v Ilavě bez akutního nebezpečí fatální perzekuce. Až v roce 1944, po porážce Slovenského národního povstání, museli z Ilavy odejít a ukrýt se v horách, podobně jako tisíce dalších Slováků. Přežili ve Valaské Belé díky varování slovenského četníka a díky dalším slovenským lidem, kteří ukrývajícím se Židům poskytovali veškerou pomoc, a to i přes šílené riziko, které tato pomoc představovala. Stanislav Sýkora a Kristína Sýkorová z Valaské Belé a Cyril Turza (onen ilavský četník) jsou jmenováni jako Spravedliví mezi národy v památníku Jad Vashem v Jeruzalémě.

Po konci 2. světové války žila rodina Traubnerových už v Bratislavě. Pali vystudoval jedenáctiletou střední školu (která tehdy nahrazovala reálné gymnázium) a v roce 1958 se stal studentem Lékařské fakulty Komenského univerzity v Bratislavě; promoval v roce 1964. Začal jako rezident na bratislavské patologii, v roce 1966 získal místo sekundáře na Neurologické klinice LF UK a FN v Bratislavě, tehdy vedené akademikem Černáčkem, legendární postavou československé neurologie, autorem exkluzivní Neurologické propedeutiky, která se používá dodnes. Pali absolvoval obvyklou akademickou cestu od rezidenta přes odborného asistenta až po docenta, kterým se stal v roce 1985. V té době byl přednostou bratislavské první kliniky profesor

Daniel Bartko, další z nezapomenutelných postav československé neurologie. V roce 1991 Pali vystřídal profesora Bartka na pozici přednosty bratislavské první kliniky; zůstal na tomto místě dalších 16 let.

Znali jsme všichni profesora Traubnera jako mimořádného šarméra, schopného elegantně komunikovat prakticky cokoliv s kýmkoliv. Jeho neuvěřitelná schopnost networkingu a jeho společenský „skillset“ byly nepochybně hlavním důvodem, proč opakovaně uspěl při volbě děkana LF UK, kterým byl po dvě období. V roce 2001 obdržel jedno z nejvyšších slovenských státních vyznamenání, Pribinov kříž II. stupně. Kandidatura na rektora Univerzity Komenského, ke které se odhodlal v pozdější postmečiarovské éře, nedopadla; je třeba zde uvést, že jsme mu to všichni moc přáli a že nám to pak bylo líto. Ale později jsme pochopili, že pro Paliho to byla jen méně významná část jeho údělu, že to nebral až tak tragicky. Pro něj bylo podstatné to, že byl zvolen předsedou slovenského B'nai B'rith, že byl čestným předsedou Ústředního svazu židovských náboženských obcí na Slovensku a že byl předsedou Výboru pro národnostní menšiny a etnické skupiny Rady vlády Slovenské republiky pro lidská práva, národnostní menšiny a rovnost pohlaví. Fascinující v této souvislosti bylo jeho přátelství s Franzem Gerstenbrandem, rodákem z Bruntálska, který vyrostl v Dolních Dunajovicích. Za války pilot Luftwaffe, po válce moravský běženeček ve Vídni, později profesor neurologie v Innsbrucku a zakladatel EFNS; vztah ke Gerstenbrandovi Pali zdědil po Bartkovi.

Pavel Traubner se stal na Slovensku hlavním odborníkem pro neurologii, byl také ošetřujícím či konzultujícím lékařem řady slovenských celebrit, včetně prezidentů. V této roli kvetl: byl schopen svým klien-



tům dohodnout konzultaci či nejlepší péči kdekoliv na světě. Jeden z nás vzpomíná na nečekanou návštěvu slovenského prezidenta s vysvětlením „posiela ma Traubner“. Také nikdo z těch, co u toho byli, nezapomene na exkurzi, na kterou nás Pali vzal do kaplnky Matky Ustavičnej Pomoci v bratislavské Medické záhradě, jejíž rekonstrukci jako děkan osobně financoval.

Jak šla léta, Paliho zdraví se zhoršovalo. Zděděný diabetes, který jej trápil řadu let, vedl před několika lety k vysoké amputaci pravé dolní končetiny. Nezlomilo jej to: ještě na předloňském bratislavském sjezdu jsme jej na vozíku vynesli do kavárny Sheratonu na jednání redakční rady Neurologie pro praxi, jejímž členem byl 23 let. Bylo to, bohužel, naposledy, co se zúčastnil.

My všichni, autoři i redakce Neurologie pro praxi, hluboce kondolujeme Katce i oběma Paliho dcerám. Je to moc blbý pocit, vědět, že už jej nepotkáme a neuslyšíme to přešpurské „Servus, páni“ a „Ručku bozkávam, dámy“; většinu z nás je jeho nebe, kam nepochybně odešel, zapovězeno.

A tak R.I.P., Pali, a Mazel tov!
prof. MUDr. Petr Kaňovský, CSc., FEAN; Olomouc
prof. MUDr. Egon Kurča, Ph.D., FESO; Martin
doc. MUDr. Marek Baláž, Ph.D.; Brno